

Kanun Numarası	5917
Başlığı	BÜTÇE KANUNLARINDA YER ALAN BAZI HÜKÜMLERİN İLGİLİ KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERE EKLENMESİ İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN
Kabul Tarihi	25/06/2009
Kabul Edildiği Birleşim	23.Dönem 3.Yasama Yılı 110.Birleşim
Cumhurbaşkanlığına Gidiş Tarihi	30/06/2009
Cumhurbaşkanlığından Geliş Tarihi	
Cumhurbaşkanınca Yapılan İşlem	
Resmi Gazete Tarihi	
Resmi Gazete Numarası	
Diğer Bilgiler	Son Dönem Tasarı Bilgileri ve Komisyon Raporları

Kanun Tasarısının Metni	
Dönemi ve Yasama Yılı	23/3
Esas Numarası	1/691
Başkanlığa Geliş Tarihi	22/04/2009
Tasarının Başlığı	Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelere Eklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı
Tasarının Özeti	2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun "Tedavi hizmetleri için katılım payı uygulaması" başlıklı 28 inci maddesinde ve "Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler" başlıklı 29 uncu maddesinin bazı fıkra ve bentlerinde yer alan hükümlerin 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı, 25/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı, 23/7/1995 tarihli ve 4123 sayılı, 5/4/1983 tarihli ve 2813 sayılı, 22/5/2007 tarihli ve 5664 sayılı Kanunlar ile 178 ve 497 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamelere; yine 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı "Bazı Ödeneklerin Kullanımına ve Harcamalara İlişkin Esaslar" başlıklı E-Cetveli'nin 23, 34, 69, 70 ve 71 inci sıralarında yer alan hükümlerin sırasıyla 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı, 24/5/2007 tarihli ve 5668 sayılı, 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Kanunlara taşınması suretiyle ilgili kanun ve kanun hükümünde kararnamelerde düzenlenmesi öngörülmektedir. Ayrıca Tasarıda, Anayasa Mahkemesinin bazı iptal kararlarının gerekçelerinin karşılı
Tasarının Son Durumu	KANUNLAŞTI

Komisyon Tipi	Adı	Giriş Tarihi	Çıkış Tarihi	Yapılan İşlem	Karar Tarihi
Tali Komisyon	Adalet Komisyonu	22/04/2009	19/06/2009	Raporunu Vermedi	
Tali Komisyon	İçişleri Komisyonu	22/04/2009	19/06/2009	Raporunu	

				Vermedi	
Tali Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu	22/04/2009	19/06/2009	Raporunu Vermedi	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu	22/04/2009	19/06/2009	Raporunu Vermedi	
Tali Komisyon	Milli Savunma Komisyonu	22/04/2009	19/06/2009	Raporunu Vermedi	

Esas Komisyon Raporu(Sirasayısı) 410

Kanun Numarası: 5917

AYRIŞIK OY

Tasarının adı "Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin ilgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" olmakla birlikte 50 maddelik Tasarının sadece 10 maddesi 2009 yılı Bütçe Kanununda yer alan hükümlerin ilgili kanunlarına taşınmasına yöneliktir.

Tasarı bu şekliyle bir Torba Tasarı niteliğindedir.

I. Madde 1 – 09.06.1930 tarihli ve 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanunu'nda Değişiklik – Kaymakam Adaylığı Sınavı

1) Kaymakam adaylığına girişle ilgili hususların yönetmelik yerine kanunla düzenlenmesinin uygun olacağından bahisle, Tasarının 1 inci maddesiyle, **kaymakam adaylığına giriş sınavı süreci hakkında düzenleme** yapılmıştır. Madde bu amaçla 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanununa 2/A maddesinin eklenmesini öngörmektedir.

Tasarıyla, Kaymakam adaylığı **yazılı sınav konuları ile mülakat sınavının kapsamı ve içeriği** düzenlemektedir.

2) Bilindiği üzere, 26 Ekim 2008 tarihinde Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezine yazılı aşaması yaptırılan ve sonucu ilan edilen **kaymakamlık sınavının mülakatı, Danıştay'ın yürütmeyi durdurma kararı sonucunda tamamlanamamıştır.**

Kaymakamlık sınavına ve Kaymakam Adayları Yönetmeliğine ilişkin olarak **Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun YD. İtiraz No: 2008/774 no'lu Kararında,** " *Daire kararında da belirtildiği üzere, kariyer meslekler, yarışma sınavı ile mesleğe yardımcı olarak girilen ve belli bir yetişme dönemi sonunda yapılan mesleki yeterlilik sınavında elde edilen başarı ile mesleğe atanılan görevlerdir. Mesleğe girişte yapılacak yarışma sınavına katılan adaylara salt yazılı sınav yapılabileceği gibi, adayların mesleki bilgisi ile beraber mesleki ehliyete yönelik diğer özel niteliklere de sahip olup olmadığının belirlenmesi açısından yazılı sınavı tamamlayıcı nitelikte sözlü sınav da yapılması mümkündür.*

Sözlü sınavın, yazılı sınavı tamamlayıcı nitelikte, bilgi ve liyakatı ölçmek, adayın kaymakamlık mesleğine uygun yeteneğe, kültüre, çağdaş yaşam anlayışına sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılacağı açıktır. Bu çerçevede, sözlü sınavın temel amacı, yazılı sınav yapılmak suretiyle nesnel bir biçimde belirlenen en başarılı aday adayından başlayarak mesleğe en uygun kaymakam adaylarının belirlenmesidir. Bu nedenle, aday adaylarının yarıştırdığı bir sınavda sözlü sınava çağrılacak aday sayısı saptanırken yazılı sınavın nesnel sonuçlarının ortadan kaldırılmaması, mesleğe olabildiğince yazılı sınavda en başarılı olanların alınmasının sağlanması gerekmektedir.

Böylece, idarenin takdir yetkisinin kullanılmasında öznel nedenlerin etkili olması önlenemez, kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun bir belirleme gerçekleştirilebilir. Örneğin, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 9/A maddesinde, "Yazılı sınavda yüz tam puan üzerinden en az yetmiş puan almak kaydıyla en yüksek puan alandan başlamak üzere, sınav ilanında belirlenen kadro sayısının bir katı fazlası mülakata çağrılır." hükmü yer almaktadır. Bu kuralda, mülakata çağrılacak aday sayısı yazılı sınavda en yüksek puan alanların lehine olacak biçimde daraltılmış, böylece yazılı

sınavın nihai başarıdaki payı artırılmıştır. Belirtilen nitelikteki bir düzenlemenin yazılı sınavın nesnel sonucunun ortadan kaldırılmasını önleyici nitelikte olacağı açıktır. ifadelerine yer verilerek, kaymakamlık sınavında objektifliğin sağlanması bakımından **sözlü sınava belirlenen kadro sayısının dört katı kadar aday çağrılmasının** hukuka uygun olmadığına hükmedilmiş ve “Yönetmeliğin 10. maddesinin V. fıkrasında yer alan “dört katı kadar aday” ifadesinin yürütülmesinin durdurulmasına” karar verilmiştir.

3)Tasarıda, söz konusu **Danıştay kararı yok sayılarak, “dört katı kadar aday”** ibaresi aynen yer almıştır. Bir başka deyişle, **Danıştay’ın hukuka aykırı bulduğu** bir düzenleme, daha üst hukuk normuna taşınarak, **Kanunla düzenlenmekte**, böylece Danıştay’ın denetiminden kurtulmuş olmaktadır. Düzenlemenin hiçbir objektif gerekçesi bulunmamaktadır.

4)Maddenin dördüncü fıkrasında, “...verilen puanlar ayrı ayrı tutanağa geçirilir. Bunun dışında **mülakat ile ilgili herhangi bir kayıt sistemi kullanılmaz.**” hükmüne yer verilmiştir. Söz konusu düzenlemeyle, Danıştay’ın, kamu kurumları tarafından yapılan **sözlü sınavın teknolojik imkanlardan yararlanarak sesli ve görüntülü kayıt yapılmak suretiyle** gerçekleştirilmesi yönündeki ısrarlı kararlarından etkilenilmemesinin amaçlandığı da anlaşılmaktadır.

Komisyon görüşmeleri sırasında “dört katı kadar aday” ibaresi “iki katı kadar” olarak değiştirilerek Danıştay Kararı’nın bu açıdan gereği sağlanmış ise de Komisyon’da kabul edilen düzenlemenin Genel Kurul görüşmeleri sırasında değiştirilmesi ihtimali bulunmaktadır. Bu nedenle konuya ilişkin görüşümüzü ifade etmekte yarar görüyoruz.

II. Madde 3 – 1700 sayılı Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin

Anılan madde ile Danıştay’ın iptal ettiği bir sınavın, iptalle ilgili bütün gerekçeler bir kenara bırakılarak kaldığı yerden devamı sağlanmaktadır.

Düzenleme “hukuk devleti” ilkelerine aykırıdır.

III. Madde 9 – İller Bankası Kanununda Değişiklik

Hükümet Tasarısında yer alan Madde ile İller Bankası Kanununun 19 uncu maddesi değiştirilerek Bankanın safi kazancından yapılacak dağıtımlar yeniden düzenlenmiştir. Buna göre safi Kazançtan halen yüzde 5 oranında ayrılan “**ihtiyaç akçesi**” ile yüzde 55 oranında ayrılan “**köy gelirlerini artırarak bunların kalkınmalarına yardım etmek için köy tüzel kişiliği payı**” kaldırılmaktadır. Yeni getirilen husus ise safi kazancın kalan yüzde 70’inin mahalli idareler hesabına aktarılmasıdır.

Komisyon görüşmeleri sırasında söz konusu yüzde 70’lik payın köyler ile nüfusu 10.000 in altında kalan belediyelerin içme suyu, atık su, katı atık ve benzeri kentsel altyapı tesislerinin yapımının finansmanı ile nüfusu köyler ve nüfusu 100.000’e kadar olan belediyelerin harita, imar planı, içme suyu, atıksu, katı atık, kent bilgi sistemi ve benzeri kentsel altyapı projelerinin finansmanında kullanılması yönünde bir düzeltme yapılarak bu kaynağın büyük belediyeler tarafından kullanılması önlenmiş ise de sonuçta düzenleme köylere ayrılan kaynakların bugüne kıyasla azalmasını önleyecek nitelikte değildir. Oranda meydana gelen artış dağıtımına belediyelerin de ortak olması nedeniyle köylerin payında azalmaya yol açacaktır.

02.07.2008 tarihinde kabul edilen İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile belediyelere bütçeden ayrılan paylarda bir artırıma gidilmişti. Belediyelerin paylarının artırıldığı bir süreçte köylere ayrılan

kaynakların azaltılması ve buradan elde edilecek kaynağın belediyelere aktarılması doğru değildir.

IV. Madde 10 – 02.03.1950 tarihli ve 5584 sayılı Posta Kanununa Ek Madde Eklenmesi

Anılan madde ile PTT İdaresi'ne 5411 sayılı Bankacılık hükümlerine (denetlemeye ilişkin hükümleri hariç) tabi olmaksızın anılan Kanun kapsamında belirtilen faaliyet konuları ile ilgili olarak bankalarla yapacağı sözleşmeler doğrultusunda bankalara destek hizmeti verebilmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Bu yetkinin PTT İdaresine verilmesinde herhangi bir sakınca bulunmamaktadır. Ancak PTT bu işlere girerken asli görevini unutmaktadır. PTT asli görevlerini iyi yürütememektedir. Örneğin Kanuna göre PTT tekelinde olan gönderilerin taşınması işini kurye şirketleri yapabilmektedir. PTT, Kanuna aykırı bu duruma sadece seyircidir. Yine mektupların bir kentten diğerine taşınmasında olağanüstü gecikmeler (15 gün gibi) yaşanabilmektedir. PTT görev alanında olmayan işlere girerken maalesef görev alanındaki temel işlerle ilgilenmemektedir. İş oluruna bırakılmıştır. İlgili Bakan ve PTT yönetimi bu konularda sadece seyirci konumundadır.

V. Madde 18 – 26.5.1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa Madde Eklenmesi

Madde ile 2009 yılı Bütçe Kanununda yer alan bir hüküm 2464 sayılı Kanuna taşınmaktadır. Ancak Belediye Gelirleri Kanununa eklenmesi öngörülen bu madde belediyelerin gelirlerini artırmaya değil, azaltmaya yöneliktir. Bütçe Kanununda yer alan hükme göre 31.12.2009 tarihine kadar tahakkuk eden elektrik ve havagazı tüketim vergileri belediyeler yerine Maliye tarafından tahsil edilecektir. Ancak Bütçe Kanununa göre 31.12.2009 tarihinde sona erecek bu uygulamanın Tasarı ile 31.12.2010 tarihine kadar devam etmesi öngörülmüş ise de alt komisyon çalışmaları sırasında bu tarih 31.12.2009 olarak değiştirilmiştir.

Düzenleme Anayasa'nın 127 nci maddesindeki ***“Mahallî idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında Bakanlar Kurulunun izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezî idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.”*** hükmü ile Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na aykırıdır.

VI. Madde 25 ve 28 – 13.12.1983 tarihli 178 Sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki KHK'de Değişiklik

Maddenin (b) bendi ile hükümet konaklarının yapımı konusundaki görev Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğünden alınmakta, Tasarının 28 inci maddesi ile de bu görev İçişleri Bakanlığına verilmektedir. Hükümet konakları sadece İçişleri Bakanlığına bağlı birimlerin bulunduğu yerler değildir. Hükümet konaklarında Devlete ait birçok birim bulunmaktadır. Bu nedenle bu binaları İçişleri Bakanlığı hizmet binaları olarak görmemek gerekir. 2009 yılına kadar ki uygulamada hükümet konakları İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Maliye Bakanlığı tarafından yapılmaktaydı. Madde ile 2009 yılı Bütçe Kanununda yer alan hüküm 178 KHK'ya taşınmaktadır. Düzenleme Hükümet Konaklarını Devletin temsil edildiği bu nedenle ilgili diğer kurumların birimlerinin de bulunduğu binalar olarak

görmemektedir. Hükümet konaklarının yapımı konusundaki yetkinin Maliye Bakanlığından alınarak İçişleri Bakanlığına verilmesi doğru değildir.

VII. Madde 26 – 13.12.1983 tarihli 178 Sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri

Hakkındaki KHK'ye Geçici 8 ve 9 uncu Maddelerin Eklenmesi

Anayasa Mahkemesi (AYM)'nin 29.1.2009 tarihli ve E-2005/152 K.2009/14 sayılı Kararı ile 5234 sayılı Kanunla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 209 uncu maddesinin sonuna eklenen fıkra ile 178 sayılı KHK'de Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün görevlerini düzenleyen 10 uncu maddeye yapılmış olan ilaveler iptal edilmiştir. Tasarının 22 nci maddesi iptal kararı ile doğan boşluğu gidermek amacıyla düzenlenmiştir.

AYM iptal kararında şu değerlendirmeyi yapmıştır:

“İtiraz konusu kurallarla Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri ile bunların emekli, dul ve yetimlerinin dış tedavileri dâhil olmak üzere iyileştirme araçlarının bedellerinin ne kadarının kurumları tarafından ödeneceği konusundaki yetki Maliye Bakanlığı'na verilmiş ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan tebliğlerle iyileştirme araçlarına gereksinim duyulması durumunda söz konusu bedellerin ne kadarının Devlet, ne kadarının memurlar tarafından ödeneceği belirtilmiştir.

Anayasa'nın 128. maddesinde “Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.

Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir.” denilmiş, 7. maddesinde yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği kurala bağlanmıştır.

Yasayla düzenleme ilkesi, düzenlenen konudan yalnız kavram, ad ve kurum olarak söz edilmesi değil, bunların yasa metninde kurallaştırılmasıdır. Kurallaştırma ise düzenlenen alanda temel ilkelerin konulmasını ve çerçevenin çizilmiş olmasını ifade eder. Ancak bu koşulla uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların belirlenmesi yürütme organının takdirine bırakılabilir.

Anayasa'da yasayla düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle Anayasa'da öngörülen ayrık durumlar dışında, yasalarla düzenlenmemiş bir alanda, yasa ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma yetkisi verilemez.

Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin hakları ve yükümlülüklerinin yasa ile düzenlenmiş olduğunun kabul edilebilmesi için söz konusu hak ve yükümlülüklerin sadece ad olarak yasada belirtilmesi yeterli değildir. Böyle bir düzenlemede temel

ilkelerin ortaya konulması, çerçevenin çizilmesi, sınırsız, belirsiz ve geniş bir alanın yürütmenin düzenlemesine bırakılmaması gerekmektedir.

Tedavi kurum ve kuruluşlarında yapılan tedavilere ilişkin ücretler ile kullanılması gerekli görülen ortez, protez ve diğer iyileştirme araçlarının sağlanması memurlar ve diğer kamu görevlilerinin en önemli özlük haklarından biridir. Bu nedenle bunlara ilişkin ödemelerin nasıl yapılacağına yasayla düzenlenmesi gerektiği açıktır.

İtiraz konusu yasa kuralları uyarınca, devlet memurları ve diğer kamu görevlileri ile bunların emekli, dul ve yetimlerinin dış tedavileri dahil olmak üzere, tedavi kurum ve kuruluşlarında yapılan tedavilerine ilişkin ücretlerle sağlık kurumlarınca verilen raporlar üzerine kullanılması gerekli görülen ortez, protez ve diğer iyileştirme araçlarının bedellerinin kurumlarınca ödenecek kısmını ve bu konuya ilişkin esas ve usulleri belirleme konusu tamamen idareye bırakılmıştır. Bu kurallar uyarınca, Maliye Bakanlığı, ortez, protez ve diğer iyileştirme araçlarının bedellerinin çok az bir kısmının memurların kurumu tarafından ödenmesi konusunda düzenleme yapabileceği gibi tamamının veya tamamına yakın bir kısmının da kurumlar tarafından ödenmesi yolunda düzenleme yapabilecektir.

Bu durumda, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin özlük haklarından olan tedavi yardımının nasıl yapılacağı yasayla belirlenmeyip, idarenin takdirine bırakılmıştır.”

AYM'nın kararı dikkate alındığında Tasarının eskiye kıyasla bir adım attığını kabul etmekle birlikte, maddenin birinci fıkrasıyla Maliye Bakanlığına verilen yetkinin eski düzenlemeyle aynı olduğunu görüyoruz. Düzenleme bu şekliyle AYM'nin iptal gerekçelerini tümüyle karşılamamaktadır.

VIII. Madde 33 – 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna Geçici Madde Ekleneceği

Tasarının 4749 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen Geçici 20 nci Madde ile anılan Kanunun 5inci maddesinde düzenlenen net borç kullanım tutarının 1/1/2009 tarihinden geçerli olmak üzere Bakan ve Bakanlar Kurulu tarafından artırılan tutarın 4 katına yükseltilmesi düzenlenmektedir. Alt komisyon çalışmaları sırasında 4 katlık sınırın 5 katına yükseltilmesi benimsenmiştir. 5 kata yükseltmenin gerekçesi “küresel krizin etkileri nedeniyle bütçe açığında oluşması muhtemel sapma” olarak açıklanmıştır.

Oysa 4749 sayılı Kanunun 5 inci maddesi 2001'de yaşanan krizin ardından hem başlangıç bütçelerinin TBMM'ne samimi olarak getirilmesini sağlayan, hem de yıl içinde mali disiplini güvence altına alan bir mali kuraldır. Bu kural 2002 sonrasında güveni sağlayan önemli bir çapadır.

Şimdi bu kural hükümet tarafından bir yıl için dahi olsa ortadan kaldırılmaktadır. Bu ekonomide tüm çapaların koptuğu ya da taradığı bir dönemde önemli bir çapanın daha yok edilmesi anlamına gelmektedir.

Ayrıca hükümetin bir yandan önümüzdeki dönemde “**mali kural**” getireceğini söyleyerek piyasaları sakinleştirmeye çalışırken, diğer yandan mevcut mali kuralı askıya alması samimiyetle bağdaşmamaktadır. Bu durum ciddi bir güven bunalımına yol açmaktadır.

Diğer taraftan 2009 yılı Bütçesinin gelir hedeflerinin tutmayacak olması nedeniyle Bütçe Kanunu ile öngörülen 13.571 milyon TL.lik borçlanma limitinin yeterli olmayacağı açıktır. Anılan borçlanma limitinin yüzde 5 Bakan Onayı ile yükseltilebilecek sınırı 14.250 milyon TL., ilave yüzde 5 Bakanlar Kurulu Kararı ile yükseltilebilecek sınırı ise 14.962 milyon TL.dir. Bu durumda borçlanma limiti 4 katlık sınır ile 59.848 milyon TL.ye yükselirken 5 katlık limit 14.962 milyon TL. fazlasıyla 74.810 milyon TL.ye yükselmektedir. Bunun anlamı Tasarının TBMM'ye sevk edildiği andan itibaren borçlanma ihtiyacının da arttığı ve hükümetin bütçe açığı tahminini netleştiremediğidir. Yine bunun bir diğer anlamı da 13 Nisan 2009 tarihinde açıklanan Katılım Öncesi Ekonomik Program (KEP)daki hedeflerin daha şimdiden geçersiz hale geldiğidir. Sonuçta yıl sonuna doğru Hazine'nin finansman temininde sorunlar yaşayabileceği yönünde bir endişe ortaya çıkabilecektir.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde olayın bir diğer yönü de şudur:

2009 yılı Bütçesinin dayandığı bütün varsayımlar, bütün makroekonomik göstergeler çökmüştür. Geçerliliğini yitiren varsayımlar üzerine kurulu bir bütçenin borçlanma limitinin revize edilerek uygulanması kesinlikle doğru değildir. Varsayımlardaki çöküşü hükümet kabul etmekte, buna göre bir gelir –gider hesabı yapmakta ve bu hesaba göre ortaya çıkan borçlanma ihtiyacını bir yasa tasarısı ile TBMM'ne getirmektedir. Tabii borçlanma ihtiyacı parlamentoya getirilip yetki istenirken bunun arkasındaki gelir gider hesapları getirilmemektedir. Yapılması gereken bu hesabın parlamentoya getirilmesidir. Yüzde 4'lük büyüme yerine şimdilik yüzde 3,6 (IMF'ye göre 5,1) lık küçülmeye göre ortaya çıkan gelir azalışına göre Bütçenin B Cetveli yeniden düzenlenmek zorundadır. 2009 yılı Bütçesinde Hükümet Genel Bütçe Geliri olarak 243 milyon TL., Vergi Geliri olarak da 202 milyon TL. öngörmüşken KEP ile bu rakamlar revize edilmiştir. Genel Bütçe Geliri KEP'teki revize hedeflere göre 212 milyon TL., Vergi Geliri de 170,5 milyon TL. olmaktadır. Harcamalarda şimdilik ciddi bir değişiklik olmayacağı varsayılırsa; yapılması gereken Gelir Bütçesi'nin yeniden yapılmasıdır. Bu yola gidildiği takdirde borçlanma yetkisinin ayrıca artırılması yönünde bir düzenlemeye yani mali kuralın değiştirilmesine gerek bulunmamaktadır. Zira Bütçe Kanununun 3 üncü Maddesine göre ödenekler toplamı ile tahmini gelirler toplamı arasındaki fark net borçlanma ile karşılanacaktır.

Bu yola gidilmeyip de sadece borçlanma yetkisinde değişikliklerle yetinilmesi parlamentonun bütçe hakkına tecavüzdür.

IX. Madde 42/5 – 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/B Maddesinde Değişiklik yapılması

Geçici İşçilere Sürekli İşçi Kadrosu Verilmesi Adı Altında Memurluk Statüsünün Sonu

Bilindiği gibi kamuoyunda geçici işçilere sürekli işçi kadrosu verilmesini sağlayan yasa olarak bilinen ve tam adı "Kamuda Geçici İş Pozisyonlarında Çalışanların Sürekli İşçi Kadrolarına veya Sözleşmeli Personel Statüsüne Geçirilmeleri, Geçici İşçi Çalıştırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" olan 04/04/2007 tarihli ve 5620 sayılı Yasa, 21/04/2007 tarihli ve 26500 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Söz konusu Yasaya göre, merkezi yönetime dâhil kurumlar, KİT'ler ve mahalli idarelerdeki "usulüne uygun olarak vizesi yapılmış geçici iş pozisyonları"nda 2006 Yılında 6 ay veya daha fazla çalışmış olan geçici işçiler, fiilen yaptıkları işin niteliğine göre, sürekli

işçi kadrolarına ya da sözleşmeli personel pozisyonlarına nakledilecekler. Bu şekilde nakli söz konusu olan 218 bin geçici işçinin bulunduğu ifade edilmektedir.

Yüzeysel bir yaklaşımla Yasa, sadece geçici işçilerin kadroya geçirilmesine olanak sağlamaktadır ve işverenin iki dudağının arasında olan bir statüden daha güvenceli bir statüye geçişe imkan verdiği için de pozitifdir. Oysa gerçekte, sadece sürekli işçiliğe değil sözleşmeli statüye geçiş de söz konusudur ve daha önemlisi bu Yasa ile aşağıda ayrıntılı bir biçimde ele alınacağı üzere, sözleşmelilik statüsü yaygınlaştırılarak, Türk kamu personel rejiminde bir daha telafi edilemeyecek büyüklükte hasar oluşturulmaktadır.

Sözleşmeli Statünün Yaygınlaştırılması

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun öngördüğü **sözleşmeli personel statüsü, olağan üstü hallerde**, kamu hizmetleri icabı **geçici ihtiyaçları karşılamak** ya da teknik nitelikteki hizmetlerin gördürülmesini sağlamak üzere oluşturulmuş **istihdam şeklidir**.

Sözleşmeli personel işçi ya da memur değildir. Ne İş Kanununa ne de Devlet Memurları Kanununa tabi değildir. İmzaladığı sözleşmeyle, hizmete, '**sözleşmeli statü**' ile bağlanmaktadır.

Sözleşmeli personelin taraf olduğu sözleşme idari hizmet sözleşmesidir. Dolayısıyla sözleşmeli personel, hem taraf olduğu idari hizmet sözleşmesi icabı hem de anayasadaki tarifıyla, "asli ve sürekli" bir kamu hizmetini görmesi (sözleşmelilik statüsü süreklilik kazanmış, sözleşmeler hep yenilenerek uzatılmıştır) sebebiyle bir kamu görevlisidir. Proje esasında çalışan mühendisler, günün belirli saatinde çalışan tabip ve uzman tabipler, sanatçılar, bu statüde istihdam edilen personele örnek verilebilir.

Söz konusu Kanunun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasının birinci bendinde sözleşmeli personelin tanımı şu şekilde yapılmıştır: "Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan, zaruri ve istisnai hallere münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde, kurumun teklifi üzerine Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşleri alınarak

Bakanlar Kurulunca geçici olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir."

Bu tanımdan yola çıkarak, sözleşmeli personel;

- 1)Kalkınma planı ve yıllık programlarda yer alan önemli projelerde çalıştırılmak üzere,
- 2)Zorunlu durumlarda,
- 3)İstisna uygulama olarak,
- 4)Özel bir meslek bilgisine ve uzmanlığa gerek duyulması üzerine,
- 5)Geçici olarak,
- 6)Bakanlar Kurulu Kararıyla belirlenen esaslar çerçevesinde, istihdam edilebilecektir.

Bu koşulların istisnası, fıkranın üçüncü bendinde belirli unvanlar ve kurumlar (Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Yurtdışı Teşkilatları) için sayılmıştır. Üstelik bu istisnaların kullanımı Bakanlar Kurulu Kararı alınması şartına bağlanmıştır.

Oysa 5620 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendiyle yapılan değişiklikle, sözleşmeli personele ilişkin olarak yukarıda (6) madde halinde sıralanan

istihdam koşullarının Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Yurtdışı Teşkilatları için aranmaması yönündeki

istisna düzenlemenin kapsamı tüm kamu kurum ve kuruluşlarını içerecek biçimde genişletilmektedir. Böylelikle, bütün kamu kurum ve kuruluşlarında hangi unvan veya statüde olursa olsun sözleşmeli personel istihdam edilebilecektir. **657 sayılı Kanunda, “kariyer” ilkesine uygun olarak, “memurluk” asıl, “sözleşmelilik” istisna iken, bu maddenin yürürlüğe girmesiyle, “sözleşmelilik” asıl istihdam biçimine dönüşecektir.**

Kanunla, halen kamu kurumlarında “geçici işçi” olarak çalışmakta olanların sözleşmeli statüye geçirilmesi dolayısıyla sözleşmelilik kapsamının genişletildiği savı doğru kabul edilemez. Amaç sadece bu olsa, **“Bu kanunun uygulanması dolayısıyla geçici işçilikten sözleşmeli personel statüsüne nakledileceklerin atanması amacıyla vize edilecek pozisyonlar için 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/B maddesinde belirlenen koşullar aranmaz.”** biçiminde bir hüküm yeterli olacaktı. Oysa bu yapılmamış, **geçici işçilerin statüsünün değiştirilmesi bahane edilerek, sözleşmelilik yaygınlaştırılmıştır.**

Kamu Yönetimi Temel Kanunu Adım Adım Hayata Geçiriliyor

218 bin geçici işçinin, sürekli işçi ya da sözleşmeli pozisyonlara nakledildiği düzenlemenin içerisine, sözleşmelilik statüsünü yaygınlaştıran ve uygulama koşullarını belirleme yetkisini Bakanlar Kurulu’ndan alıp tek tek kamu kurumlarının yetkisine bırakan hükümler konulması; **Kamu Yönetimi Temel Kanunuyla yapılmak istenen, kamu personelinin “esnek”, “statü hukukunun sağladığı güvencelerden yoksun” ve “sözleşmeli” istihdamı uygulamasının “satır arasında” hayata geçirilmesidir.**

En son, 17/01/2007 tarihli ve 26406 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulan Yönetmelik değişikliği ile bütün yerel yönetimler (belediyeler, il özel idareleri ve bunların bağlı işletmeleri EGO, İETT, ASKİ vb) merkezi yerleştirme sistemi dışına alınmış ve her yerel yönetim biriminin istediği memuru alması imkanı tanınmıştır. Ancak bu düzenlemenin kamu yönetim sisteminde yol açacağı tahribat kısa zamanda anlaşılmış ve Danıştay 12 nci Dairesinin 2007/412 Esas Kararıyla Yönetmelik değişikliğinin yürürlüğü durdurulmuştur.

Benzer biçimde, 18/01/2007 tarihli ve 26407 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulan Yönetmelik değişikliği ile **“Öğretmen” atamalarının**, sadece ÖSYM tarafından yapılan KPSS sonucuna göre değil aynı zamanda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan sınavın sonucuna göre yapılması esası benimsenerek, sisteme **Bakanlık müdahalesinin yolu açılmıştır.** Bu uygulamada **Danıştay’dan dönmüş ve “şimdilik”, uygun zaman gelene kadar bekletilmeye alınmıştır.**

Memur ve sözleşmeli sayılarındaki çarpıcı değişiklik:

2002 Ekim ayından bu tarafa memur ve sözleşmeli personel sayılarındaki değişikliklere bakıldığında, mevcut hükümetin memurluk statüsü yerine sözleşmeliliği fiilen nasıl yaygınlaştırdığı açıkça görülecektir.

2002 Yılı Ekim		2008 Yılı Ekim	
Memur	1.600.000	Memur	1.700.000
Sözleşmeli		Sözleşmeli	130.000
Memur (KİT)		Memur (KİT)	7.000

Sözleşmeli (KİT) 177.900 Sözleşmeli (KİT) 85.000

Yukarıdaki tablo memur statüsünün nasıl zayıflatıldığını somut biçimde özetlemektedir. Memur sayısı 6 yıl içinde sadece %6 artarken, sözleşmeli personel sayısı yaklaşık 8 kat artmıştır. Bu sayının artışında 2007 yılında çıkarılan 5620 sayılı Kanun ile geçici işçilerin daimi işçi ve sözleşmeli personel kadrolarına alınmasının rolü olduğu ileri sürülebilir. Ancak sözleşmeli personel sayısının 2006 yılı sonunda 56.000 olduğu unutulmamalıdır. Benzer şekilde KİT'lerdeki personel sayısı çok azaltılmış, memur sayısı yaklaşık %60 ve sözleşmeli sayısı da %50 azaltılmış ve neredeyse bütün KİT'ler tasfiye edilmiştir.

Tüm kamu personeli içerisinde sözleşmeli personel sayısındaki müthiş artış, kamu personel rejiminin fiilen hangi yöne gittiğine somut olarak işaret etmektedir. Önce sözleşmeli öğretmen istihdamı sonra sağlık personeli istihdamı yaygınlaştırılmış, 5620 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle bu statü, diğer kamu kurumlarındaki memuriyet unvanları (özellikle teknik personele) için de kullanılmaya başlanmıştır.

Sonuç: Tek cümlelik değişikliklerle “memurluk” rejiminin sonu

“Kamu Yönetimi Temel Kanunu”, TBMM’de görüşülerek kabul edilmiş, ancak Cumhurbaşkanının iade etmesi ve kamuoyundaki yoğun tepkiler üzerine tekrar gündeme alınamamıştı. Söz konusu temel kanun, kamu yönetim sistemimizi baştan sona değiştirmeyi hedefliyordu. Bir taraftan kamu yönetiminin yetkileri dağıtılıp merkezi idare parçalanırken diğer taraftan kamu personelinin statüsü değiştirilip, esnek istihdam anlayışına dayanan, güvenceden yoksun bir “şirket çalışanı”na dönüştürülmek istenmekteydi.

Temel kanunla top yekun biçimde yapılamayan değişiklikler, **mevzuat değişiklikleri ile parça parça hayata geçirilmeye başlanmıştır.** Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün kaldırılması, kadro ve teşkilatının il özel idarelerine devredilmesi; İl özel idarelerinin teşkilat yapısının değiştirilmesi ve ileride yapılacak devirlere uygun hale getirilmesi; yerel yönetimlerin kendi memurlarını kendilerinin almasına olanak sağlanması; **“memurluk” gibi güvenceli, liyakat ve kariyer sistemine dayanan statü yerine, esnek, güvencesiz, sözleşmeli statüsüne geçilmesi** uygulamaları, sistematik olarak atılan adımları ve bu adımların Türk kamu yönetim sistemini ve kamu personel rejimini götüreceği noktayı özetlemektedir.

Bütün kamuoyunun geçici işçilerin statüsünde iyileştirme olduğu düşüncesiyle sahiplendiği ve eleştirmekten çekindiği 5620 sayılı Kanunla, satır arasında, sözleşmelilik uygulaması yaygınlaştırılmış ve memurluk sisteminin sonu getirilerek sözleşmeliliğe geçişin önü açılmıştır.

2)Tasarı, yukarıda geniş olarak açıklandığı üzere sözleşmeli personel istihdamının önünde kalmış olan engelleri kaldırarak bu istihdam şeklini asli istihdam biçimine dönüştürmektedir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda sözleşmeli statüde istihdam edilenlerin **“geçiciliği”** esastır ve sadece Teknik Hizmetlerde istihdam edilenler için işin geçiciliği şartı aranmamaktadır. Yapılan yeni düzenleme ile 24.04.2007 tarihli 5620 sayılı Kanun ile sözleşmeli personel istihdamının daimi istihdam biçimine dönüştürülmesi yönünden düzenlemenin tamamlayıcı adımları atılmaktadır.

3)Sözleşmeli personelin sayısı sistematik olarak artırılmakta, buna karşılık, memurların ve sürekli işçilerin sahip olduğu birçok hak bu tür personele verilmemektedir.

Sözleşmelilere özlük hakkında hiçbir iyileştirme yapılmaksızın, “kalıcı” statü tanınması “**köleleştirme**”, “**güvencesiz**” statüde istihdam etme anlayışının ürünüdür.

4)AKP iş başına geldikten sonra sözleşmeli personel sayısı 17.000 den 130.000 adede çıkmış yani yaklaşık 8 kat artmıştır. Sözleşmeli personel sayısındaki bu olağan üstü artış, hizmet gereğinden çok, memurluk statüsünün zayıflatılması, buna karşılık, sözleşmelilik statüsünün yaygınlaştırılması amacının ürünüdür.

5)Sözleşmelilik bu derece yaygınlaştırılırken, söz konusu personelin, 6/6/1978 **tarihli** ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile başlangıçta sadece proje esasında yürütülecek kısa süreli, geçici işlerde çalıştırılması düşünülmüştür. “**Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar**” çerçevesinde istihdam edilen bu personel en temel bir çok özlük haklarından yoksun bir şekilde deyim yerindeyse “**idare edilmektedir.**”

Sözleşmeli Personelin Sorunları :

Sözleşmeli personele yönelik olarak süreç içerisinde bir yandan yukarıda belirtilen düzenlemeler yapılırken diğer yandan bu personel grubunun sorunları artarak devam etmektedir.

1) Ekim 2002 tarihinde **17.000** adet olan sözleşmeli personel sayısı Ekim 2008 tarihi itibarıyla **130.000**'ine ulaşmıştır.

2) **Devlet memurları**, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve söz konusu Kanunun yönetmelikleri hesaba katıldığında, **yüzerce sayfalık mevzuatla yönetilmektedir**; sözleşmeli personelin bütün hak ve hukuku ise, ek maddelerle birlikte toplam **20 maddelik** 1978 tarihli “Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin **Esaslar**” la düzenlenmektedir.

3)**Sözleşmeli personel** her şeyden önce bir “kadro”ya değil bir “pozisyon”a bağlı olarak çalışır. Yani sözleşmeli personel “**kadrosuz**”dur.

4)Sözleşmeli personel kadrosuz olduğu için derecesi de yoktur. 1 inci, 2 nci ve 3 üncü dereceli devlet memurlarına verilen “**yeşil pasaport**”u alamaz.

5)Sözleşmeli personelin görev yaptığı kamu kurumunda **yükselme şansı yoktur**. Hangi pozisyonla işe başladıysa meslek hayatının sonuna kadar o görevde kalmak zorundadır. Örneğin **Tarım ve Köyişleri Bakanlığında**ki bir sözleşmeli veteriner hekim, ne kadar ehil de olsa İl Tarım Müdürü veya Bakanlıkta **Şube Müdürü, Daire Başkanı, Genel Müdür Yardımcısı, Genel Müdür** olamaz. **Bütün kariyer yolu sözleşmelilere kapalıdır**. Çünkü bu kadroların tamamı “memuriyet” kadrosudur ve ancak “**devlet memurları**” atanabilir.

6) Sözleşmeli personel, hiyerarşik (**Yönetici**) memuriyet **kadrolarına** atanamadığı gibi “**vekâlet**” bile edemez. Tarım ve Köyişleri Bakanlığında ki il tarım müdürlüğüne, hadi biraz abartarak söyleyelim, “hizmetli” kadrosundaki “devlet memuru” bile vekâlet edebilir ama sözleşmeli “veteriner hekim” ya da “ziraat mühendisi” vekâlet edemez.

7)**Milli Eğitim Bakanlığında** görev yapan **yaklaşık 50.000 adet öğretmen için de Bakanlıkta ki “kariyer” yolları kapalıdır**. Hiçbir sözleşmeli öğretmen, devlet memuru olmadıkça, İl Milli Eğitim Müdürü, İlçe Milli Eğitim Müdürü, Şube Müdürü, Daire Başkanı, Genel Müdür Yardımcısı, Genel Müdür olamaz. **Bu kadrolara vekâlet bile edemez.**

8)Sözleşmeli personele hiyerarşik kadrolara atanmanın yanında, **unvan değişikliği yolu da kapalıdır.** “Tekniker”, pozisyonunda göreve başlayan bir sözleşmeli, gerekli lisans öğrenimini tamamlasa bile örneğin “mühendis” pozisyonuna ya da “biyolog” pozisyonuna atanamaz. Memurlara tanınan **“görevde yükselme ve unvan değişikliği”** eğitim ve **sınavlarına girme hakkı sözleşmeli personele verilmemiştir.**

9)Sözleşmeli personelin **doğum izni ücretli hale daha 2009 Yılı Mart** ayında yapılan düzenlemeyle **getirilmiştir.**

10)Devlet memuru bir yılda tek hekim raporuyla 40 güne kadar ve toplamda aralıksız sağlık kurulu raporuyla 18 aya kadar hastalık izni alabilirken, sözleşmeli personelin **bir yıl içerisinde 30 günü geçen hastalık izni** alması halinde ücreti kesilmekte ve Milli Eğitim Bakanlığında olduğu gibi **hizmet akdi fesih edilmektedir.** Kısacası sözleşmeli personelin **“hasta olma” hakkı da yoktur.**

11)Mart 2009 da yapılan düzenlemeyle sözleşmeli personele eş durumundan **“sözde” nakil hakkı tanınmıştır.** Nakil hakkı “sözde”dir çünkü, ancak polis, hakim-savcı, öğretim üyesi ya da silahlı kuvvetler mensuplarının sözleşmeli eşlerine tanınmıştır. **Esnafların, özel sektörde çalışanların** yani halkın nerdeyse %70’inin **eşlerine bu hak verilmemiştir.**

12)Sözleşmeli personelin **“sicil” ve “disiplin” hükümleri yoktur.** Yani sözleşmeli personel, Devlet Memurları Kanununa göre ceza verilmesini gerektiren bir fiili işlemi halinde hakkında nasıl bir işlem yapılacağı konusunda her hangi bir düzenleme yoktur. Aynı zamanda sayıları yüz binlerle ifade edilen sözleşmeli personel **“sicil” siz bir şekilde görev yapmaktadır.**

13)Sözleşmeli personele **sınav şartı 2007 Haziran ayında getirilebilmiştir.**

14)Sözleşmeli personel modern çalışma imkanlarından yoksun bir şekilde adeta **“çağdaş köle”**ler gibi çalıştırılmaktadır.

15)Sözleşmeli personelin hizmet akdi yöneticinin iki dudağının arasındadır. Devlet memurunun güvencesinden büyük ölçüde olarak her an iş akdinin feshedilebileceği korkusuyla çalışmaya mahkûmdur. **Kısacası sözleşmelilik, güvencesiz bir statüdür.**

16)Sözleşmeliliğin yaygınlaştırılması, **statü hukukunun zayıflatılması yaygın olarak devam etmektedir.**

X. Madde 45, 46 ve 47 – 13.11.2008 tarihli ve 5811 sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye

Kazandırılması Hakkında Kanunla İlgili Değişiklikler

13/11/2008 tarihli ve 5811 sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkındaki Kanunun uygulanmasına ilişkin süreler sona ermişti. Komisyon görüşmeleri sırasında kabul edilen bir önergeyle anılan Kanun hükümlerinden yararlanabilmek amacıyla ilave süreler getirilmiştir. Anılan Kanuna ilişkin görüşlerimizi daha önce ifade etmiştik. Varlık Barışı olarak da isimlendirilen bu Kanun tam bir kriz önlemi olmaktan uzaktır. Daha çok muhtemel vergi incelemelerinin yaratacağı riskten korunmak amacıyla bir nevi “sigorta” niteliğindedir. Bu yönüyle “vergi denetimi”ni tahrip eden bir yanı vardır. “Matrah artırımı” yönünde yapılacak bir uygulama bunun yanında daha masum kalır. Ayrıca yurtdışından getirilen varlıklardaki vergi oranının yüzde 2 yurtiçinden beyan edilen varlıklarla ilgili vergi oranının ise yüzde 5 olması “eşitlik” ilkesine aykırıdır.

Ayrıca Kanun kapsamında taşınmazların şirketlere sermaye olarak konulmasının önünde KDV engeli vardır. Kişisel varlık kapsamındaki bir taşınmaz şirkete sermaye olarak konulduktan sonra finansman sağlamak amacıyla satılırsa KDV'ye tabi olacaktır. Oysa taşınmaz kişisel mamelekte kaldığı sürece satılması halinde KDV'ye tabi olmayacaktır. Bu durum taşınmazların şirkete sermaye olarak konulmasının önünde ciddi bir engel oluşturmaktadır. Bunun düzeltilmesi gerekir.

XI. Madde 48/2 - 195 sayılı Basın İlan Kurumu (BİK) Kanununun 5 inci Maddesinde Değişiklik

Tasarı ile 195 sayılı Kanunun 5 inci Maddesinde değişiklik yapılmakta ve BİK Genel Kurulu'na temsilci gönderecek kurumlar arasından halen bir işlerliği kalmamış olan SEKA Genel Müdürlüğü çıkarılmakta ve yerine Çevre ve Orman Bakanlığı konulmaktadır.

Yürürlükteki Kanuna göre BİK Genel Kurulu 36 kişiden oluşmaktadır. 36 üyenin 12 si basın sektörünce, 12 si genel bütçeye dahil bazı kurumlarca kalan 12 si de bazı üniversitelerin hukuk fakülteleri ve basın yayın bölümleri ile TOBB, Türkiye Barolar Birliği, TRT, Anadolu Ajansı tarafından seçilmektedir.

36 kişilik Genel Kurulda yerel basını temsil eden sadece bir üye bulunmaktadır. BİK aracılığıyla dağıtılan resmi ilanların yerel basının yaşaması açısından ne kadar önemli olduğu tartışmasızdır. Böyle olduğu halde yerel basının Genel Kurulda (1) üye ile temsil edilmesi Anadolu Basınının sesini çıkaramaması, sorunlarını anlatamaması demektir. Bu nedenle SEKA Genel Müdürlüğünün seçeceği (1) temsilciye ilişkin kontenjanın Çevre ve Orman Bakanlığı yerine yerel basına verilmesi daha doğru olur.

Komisyon görüşmeleri sırasında yerel basının genel kuruldaki temsilci sayısı bir başka düzenleme ile 2'ye çıkarılmış ise de bu yeterli değildir. Yerel basının kontenjanının daha da artırılmasının, bu çerçevede örneğin 7 coğrafi bölge esasına dayalı olarak her bölgeyi temsilen 1 üye olmak üzere 7 üyenin yerel basının kontenjanına ayrılmasının uygun olacağını düşünüyoruz. Bunu demokrasimizin güçlenmesi ve kurumlaşmasında önemli bir göreve sahip yerel basının güçlenmesi açısından şart görüyoruz.

XII. Madde 48/14 – 03.02.2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme

Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 8/k Maddesinde Değişiklik

Anılan maddeye göre “tütün mamulleri veya alkollü içkilerin tüketicilere satışını; internet, televizyon, faks ve telefon gibi elektronik ticaret araçları ya da posta ile sipariş yöntemi kullanarak yapmak üzere satış sistemi kuran veya faaliyette bulunanlara 1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve beşbin günden onbin güne kadar adli para cezası verilir.” Bu ceza yürürlükteki Kanunda “yirmibin Yeni Türk Lirasından yüzbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir” şeklindedir. Görüldüğü gibi cezanın ciddi bir ölçüde ağırlaştırılması söz konusudur. Kanunda belirtilen şekilde faaliyette bulunanlara cezai müeyyide uygulanacak olması konusunda bir tartışma yoktur. Ancak cezanın neden ağırlaştırıldığı konusunda komisyonda yeterli açıklama yapılmamıştır.

Ayrıca 4733 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde (a) bendinden (n) bendine kadar sayılan cezalar “tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler piyasasında mal veya hizmet üreten, işleyen, ihraç veya ithal eden, pazarlayan, alan veya satan gerçek ve tüzel kişilere aşağıda yazılı idari yaptırımlar uygulanır” ifadesi altında sıralanmıştır. Bu

cezaların hepsi idari para cezasıdır. Kanunun yasakladığı diğer bütün fiiller idari para cezası ile müeyyidelendirilirken anılan fiilin neden hapis cezası ile müeyyidelendirildiği belli değildir. Bu yazım maddenin sistematığına de uygun değildir. Zira bu şekliyle “idari para cezaları” başlığı altında hapis cezasına yer verilmiş olmaktadır.

İlgili Kurum tarafından talep edilmeyen bu düzenlemenin teknik değil siyasi gerekçelerinin olduğu anlaşılmaktadır.

XIII. Geçici Madde 1

Komisyon görüşmeleri sırasında kabul edilen bir önergeyle Başbakanlık tarafından satın alınan motorlu taşıtlar (uçak, helikopter, otomobil, arazi taşıtı, yat vs. gibi)ın 10 yıl süreyle gümrük vergisinden istisna edilmesi yönünde Geçici Madde 1’de düzenleme yapılmıştır. Başbakanlık tarafından satın alınan motorlu taşıtların KDV ve ÖTV’den istisna edilmesi yönünde bir başka düzenleme TBMM tarafından 16 Haziran 2009 tarihinde 5904 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla kabul edilmişti.

Düzenleme Anayasa’nın eşitlik ilkesine açıkça aykırı olduğu gibi hiçbir makul, mantıklı bir nedene de dayanmamaktadır.

Başbakanlık kendi araçlarını vergi karşısında koruma altına alırken, Başbakanlığın bir kısım personelinin fazla çalışma ücretlerine ilişkin maddenin Tasarı’dan çıkarılması garip bir durumdur.

Ekonomide bütün veriler olumsuz seyrederken, 2009 yılı Bütçesinin yeniden yapılması ve bu çerçevede Orta Vadeli Mali Program ihtiyacı çok açıkken bütün bunların yapılmayıp Başbakanlığın araçlarının vergi istisnası ile uğraşılması hükümetin ekonomi yönetimindeki anlayışını göstermektedir. Hükümet ekonomideki bütün sorunları “bütçe açığı” üzerinden çözmeye çalışmaktadır. Bu anlayışın faturası ağır olacaktır.

<i>M. Akif Hamzaçebi</i>	<i>Faik Öztrak</i>	<i>F. Mevlüt Aslanoğlu</i>
Trabzon	Tekirdağ	Malatya
<i>Esfender Korkmaz</i>	<i>Bülent Baratalı</i>	<i>Gürol Ergin</i>
İstanbul	İzmir	Muğla